

25054 - Gender and the Law

Informació del Pla Docent

Curs acadèmic: 2019/20

Centre acadèmic: 304 - Facultat de Dret i Facultat d'Economia i Empresa
331 - Facultat de Dret

Estudi: 3041 - Doble Grau en Dret i Administració i Direcció d'Empreses / Economia
3312 - Grau en Dret

Assignatura: 25054 - Gender and the Law

Crèdits: 4.0

Curs: 523 - Doble grau en Dret i Administració i Direcció d'Empreses / Economia: 5
669 - Mínor en Estudis de Gènere: 1
415 - Grau en Dret: 4

Idiomes de docència: Teoria: Grupo 1: Anglès
Grupo 2: Anglès

Professorat: Josep Capdeferro Pla, Laura Esteve Alguacil, Patsili Elisa Toledo Vasquez, Raquel Montaner Fernandez

Període d'impartició: Primer trimestre o Segon trimestre

Presentació

L'objectiu del curs és l'anàlisi de les institucions legals més rellevants des d'una perspectiva de gènere, qüestionant la neutralitat legal present en diversos camps. D'una banda, el curs aborda el tractament legal de la situació de les dones a través de la lent de la història, prestant especial atenció a les edats mitjana, moderna i contemporània. D'altra banda, el curs se centra en les principals institucions de dret privat -des del dret de contractes al dret de la persona i la família-, atesa la seva capacitat per perpetuar estereotips de gènere i promoure relacions de dependència. Finalment, des d'una perspectiva de dret penal, el curs tindrà en consideració la violència contra les dones i la protecció legal contra totes les formes de maltractament, violència sexual i delictes contra la vida.

Competències associades

"Gènere i Dret" permetrà als estudiants aconseguir o reforçar habilitats:

- En l'anàlisi de fenòmens legals, polítics i socials des d'una perspectiva de gènere.
- En la detecció de mutacions en qüestions de gènere des de les perspectives d'identitat i de narrativa.
- En l'avaluació de desenvolupaments històrics relatius a elements de gènere en termes legals.
- En l'estimació de consecucions parcials, recents i actuals, sobre qüestions de gènere. .
- En la comparació, a través de la lent del gènere, dels rols d'homes i dones en aspectes crucials de la vida.
- En la denúncia de fenòmens d'intolerància cap al que eren (i encara son?) considerades desviacions de gènere i sexuals.
- En la formació d'una consciència oberta i alhora crítica en relació a qüestions de gènere.

Resultats de l'aprenentatge

En coherència amb l'objectiu, el plantejament, els continguts (històrics, culturals, civils i penals), la bibliografia i les competències de l'assignatura, els/les estudiants adquiriran una consciència oberta i crítica en qüestions de gènere. Aquesta els permetrà contribuir a millorar els ordenaments jurídics, en constant evolució, i detectar, denunciar, reparar i prevenir narratives i actituds discriminatòries.

Prerequisits

Cap: encara que es tracta d'una assignatura del pla d'estudis del grau en Dret, la docència s'impartirà per a un públic no exclusivament ni necessària familiaritzat amb el llenguatge jurídic.

Continguts

Part I. Perspectiva històrica

- 1.1. De la història de les dones a la història de gènere
- 1.2. El feixuguíssim pes del Patriarcat: Estructura de la família tradicional i rols dels seus membres
- 1.3. De treballadores invisibles a (encara) mà d'obra barata
- 1.4. Vida, "amor" i honor: dones i homes davant del dret criminal durant segles
- 1.5. Veus gairebé inaudibles: una massa lenta conquesta de drets culturals, polítics i socials

Part II. Dret privat des d'una perspectiva de gènere

- 2.1. Llibertat de no contractar i discriminació per raó de l'orientació sexual
- 2.2. La institucionalització i la construcció del gènere: estatus legal de les persones transsexuals, transgènere i intersexuals
- 2.3. Matrimoni entre persones del mateix sexe i unions civils: *iguultat o patriarcat?*
- 2.4. Conseqüències de la ruptura familiar des d'una perspectiva de gènere, amb especial atenció a la guarda dels fills i filles menors
- 2.5. Sexe, reproducció i filiació

Part III. Dret penal des d'una perspectiva de gènere

- 3.1. El concepte de violència de gènere des de la perspectiva del Dret penal.
- 3.2. El consentiment al marc de la violència de gènere.
 - 3.2.1. Els supòsits de matrimonis forçats; crims d'honor; i delictes contra la llibertat sexual.
 - 3.2.2. Sistema de justícia penal i consentiment de la víctima: *no drop policies*
- 3.3. Legitimitat d'una regulació penal específica per la violència de gènere?: el femicidi o feminicidi

Metodologia docent

El curs combinarà:

1. Lectures de bibliografia, normes i jurisprudència;
2. Debats a classe sobre les lectures;
3. Classes magistrals del professorat;
4. Comentaris de text;
5. Presentacions orals;
6. Si és possible, una visita a l'exterior de la universitat.

Avaluació

L'**examen final** consta de tres preguntes (una per cada part de l'assignatura i totes amb el mateix valor) a desenvolupar per escrit. L'examen representa el 70% de la nota final.

L'avaluació tindrà en compte el coneixement dels temes, la capacitat d'analitzar i sintetitzar-ne el contingut, la creativitat per relacionar-lo amb altres temes, com també les habilitats de comunicació escrita.

La durada màxima de l'examen és de 90 minuts.

L'**avaluació continuada** representa el 30% de la nota final (10% per cada part de l'assignatura). Al llarg del trimestre els estudiants hauran de llegir i discutir els materials enumerats en l'apartat de bibliografia. Totes les lectures estan disponibles a Internet, a la biblioteca de la UPF o en materials complementaris disponibles en format electrònic o en paper que els professors proporcionaran durant el curs.

Per tal d'obtenir el 30% de la nota final, els estudiants han de participar en les discussions de les lectures que tindran lloc a l'aula i preparar-les d'acord amb les indicacions dels professors. La participació i discussió serà una part essencial del curs.

Per poder concórrer a la recuperació cal haver obtingut com a mínim una nota de 3 en l'examen final

Bibliografia i recursos d'informació

PART I

- DURÃES, Margarida and Antoinette FAUVE-CHAMOUX, Llorenç FERRER & Jan KOK (Eds.), *The Transmission of Well-Being. Gendered Marriage Strategies and Inheritance Systems in Europe (17th-20th Centuries)*. Bern (CH), Peter Lang, 2009.
- GOODY, Jack. *The European family. An Historico-Anthropological Essay*. Blackwell Publishers, Malden (USA)-Oxford (UK), 2000.
- L'ESTRANGE, Elisabeth and Alison MORE (Eds.). *Representing Medieval Genders and Sexualities in Europe. Construction, Transformation, and Subversion, 600-1530*. London (UK), Routledge, 2011.
- SALVATERRA, Carla and Berteke WAALDIJK (Eds.). *Paths to Gender. European Historical Perspectives on Women and Men*. Pisa (I), Edizioni Plus-Pisa University Press, 2009.
- SHAHAR, Shulamith. *The Fourth Estate. A history of women in the Middle Ages*. London (UK), Routledge, 2003 (revised edition).
- VICENTE, Marta V. *Debating Sex and Gender in Eighteenth-Century Spain*. Cambridge (UK), Cambridge University Press, 2017.
- WIESNER-HANKS, Merry E. *Gender in History*. Blackwell Publishers, Malden (USA)-Oxford (UK), 2001.

PART II

Sessió 1

Jurisprudència:

- *Bull and Bull v. Hall and Preddy*, Tribunal Suprem del Regne Unit, 27.10.2013 [2013] UKSC 73.
- *Masterpiece Cakeshop, Ltd., et al. v. Colorado Civil Rights Commission et al.*, Tribunal Suprem dels Estats Units d'Amèrica, 4.6.2018, pp. 1-18.

Sessió 2

Jurisprudència:

- *Christine Goodwin v. The United Kingdom*, TEDH (Gran Sala) 11.7.2002 (afèr núm. 28957/95).
- Sentència del Tribunal Constitucional Federal alemany de 10.10.2017 (1 BvR 2019/16)

Sessió 3

Jurisprudència:

- *Obergefell et al. v. Hodges, Director, Ohio Department of Health, et al.*, Tribunal Suprem dels Estats Units d'Amèrica, 26.6.2015, pp. 1-28.
- *R (on the application of Steinfeld and Keidan) (Appellants) v. Secretary of State for the International Development (in substitution for the Home Secretary and the Education Secretary) (Respondent)*, Tribunal Suprem del Regne Unit, 27.6.2018 [2018] UKSC 32.

Lectura seleccionada:

- POLIKOFF, Nancy D., «We Will Get What We Ask for: Why Legalizing Gay and Lesbian Marriage Will Not "Dismantle the Legal Structure of Gender in Every Marriage"», *Virginia Law Review*, Vol. 79, No. 7, 1993, pp. 1535-1550.

Sessió 4

Jurisprudència:

- *Salgueiro da Silva Mouta v. Portugal*, TEDH (Sala 4a) 21.12.1999 (afèr núm. 33290/96).
- *P.V. v. Spain*, TEDH (Sala 3a) 30.11.2010 (afèr núm. 35159/09).
- *Atala Riffo and daughters v. Chile*, CIDH 24.2.2012.

Lectures seleccionades:

- BARTLETT, Katharine T., «Feminism and Family Law», *Family Law Quarterly*, Vol. 33 No. 3, 1999, pp. 475-500.
- BARTLETT, Katharine T. / STACK, Carol B., «Joint Custody, Feminism and the Dependency Dilemma», *Berkeley Woman's Law Journal*, 9, 1986.
- JACOBS, Susan Beth, «The Hidden Gender Bias Behind ?The Best Interest of the Child? Standard in Custody Decisions», *Georgia State University Law Review*, Vol. 13: Iss. 3, Article 5, 1996, pp. 845-901.

Sessió 5

Jurisprudència:

- *Fretté v. France*, TEDH (Sala 3a) 26.2.2002 (afers núm. 36515/97).
- *Evans v. The United Kingdom*, TEDH (Gran Sala) 10.4.2007 (afers núm. 6339/05).
- *E.B. v. France*, TEDH (Gran Sala) 22.1.2008 (afers núm. 43546/02).
- *Gas and Dubois v. France*, TEDH (Sala 5a) 15.3.2012 (afers núm. 25951/07).
- *Carvalho Pinto de Sousa Morais v. Portugal* (Sala 4a) 25.7.2017 (afers núm. 17484/15).

Lectures seleccionades:

- ABRAMS, Paula L., «The Bad Mother: Stigma, Abortion and Surrogacy», *The Journal of Law, Medicine & Ethics*, Volume 43, Issue 2, 2015, pp. 179-191.
- BOWMAN, C. *et al.*, *Cases and Materials on Feminist Jurisprudence. Taking Women Seriously*, 3rd ed., West, 2007, pp. 503-525.
- EKMAN, Kajsa Ekis, *Being and Being Bought. Prostitution, Surrogacy and the Split Self*, Spinifex, Victoria, 2013, part II, with special attention to chapter V (*en accés obert*).
- «No somos vasijas», *Manifest*. http://nosomosvasijas.eu/?page_id=1153
- SATZ, Debra, «5. Markets in Women's Reproductive Labor», *Why Some Things Should Not Be for Sale: The Moral Limits of Markets*, Oxford University Press, 2010 (*en accés obert des de la biblioteca de la UPF*)

PART III

Sessió 1

MacKinnon, C. A. (1983), «Feminism, Marxism, Method, and the State: Toward Feminist Jurisprudence?», *Signs*, Vol. 8, No. 4 (Summer, 1983), pp. 635-658. Published by: The University of Chicago Press Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/3173687>

Butler, J., «Sexual consent: some thoughts on psychoanalysis and law?»

Etienne, M. (1995), «Addressing gender-based violence in an international context?», 18 *Harv. Women's L.J.* 139.

Jozkowski, K. N. (2016), «Barriers to Affirmative Consent Policies and the Need for Affirmative Sexuality?», *University of the Pacific Law Review* / Vol. 47.

Sessió 2

Keyhani, N. (2013), «Honour crimes as gender-based violence in the UK: A critical assessment?», *UCL Journal of Law and Jurisprudence*

Toy-Cronin, B. A. (2010), «What is forced marriage? Towards a definition of forced marriage as a crime against humanity?», 19 *Colum. J. Gender & L.* 539.

Sessió 3

Butler, J. (2011), «Sexual consent: some thoughts on psychoanalysis and law?», *Columbia Journal of Gender and the Law*; New York, 21(2): 405-429.

MacKinnon, C. A. (1989), «Sexuality, Pornography, and Method: "Pleasure under Patriarchy"», *Ethics*, Vol. 99, No. 2 (Jan., 1989), pp. 314-346. Published by: The University of Chicago Press Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/2381437>

Jozkowski, K. N. (2016), «Barriers to Affirmative Consent Policies and the Need for Affirmative Sexuality?», *University of the Pacific Law Review* / Vol. 47.

Tuerkheimer, D. (2016), «Affirmative Consent?», 3 *Ohio St. J. Crim. L.* 441

Sessió 4

Han, E. L. (2003), «Mandatory Arrest and No-Drop Policies: Victim Empowerment in Domestic Violence Cases», *Boston College Third World Law Journal*, Vol. 23, Issue 1.

Sessió 5

Radford, J. /Russell, D., *Femicide* (1993), *The politics of woman killing*. Open University Press.